

Xabier Alegria

HBko kidea

Borondatea da kontua

■ Adituek gatazka luzatzearen erantzunkizuna besteari leporatzeko ahaleginaren garrantzia oso gutxitan nabarmentzen dute. Auzi klabe honetan, beti bezala, egoera ezuzena eta biolento inposatuari aurre egin behar dion aldeari, alde ahulenari, sortzen zaizkio arazo nabarmenak, pakea ezer ez pasatzea baita gehien-goaren aldetik. Halaxe izan zen frankismoaren aurrean, eta halaxe da Euskal Herriarentzat abiapuntu berri demokratikorik ekarri ez zuen transizioaren ondorioz egun bizi dugun gatazkan ere. Matxinatua inposatzaile setatia izango da, zapaltzailea berriz, eskubideen ukatzailea, gehiengoaren lasaitasuna defenditzen duen botere pakezalea.

Astebete hau gardena izan da oso hau aztertzeke. Pakerako borondate eta bakoitzaren konpromezu eta jokabideen ezaugarriak aztertzeke alegia. ETaren aldetik jokabidea ausartzat definitu daiteke. Inolako aurrebaldintzarik gabeko aldebakarreko erabakia hartu eta publikoki eza-gutarazi zuen. Berak ireki du aste honetan zehar euskal gizarteak dastatu ahal izan duen itxaropen giro berri eta pakerako urrats berrirako eskakizunak, baita bere aurka bueltatu nahi izan dituztenak ere.

Espainiar gobernuak, Paktuaren lerroak desitxuratuko zaizkionaren beldur, berehala ekin zion lanari: ezetza ezin borobilagoa. Ekintza armatuen etenaldia, tranpa hutsa. Gobernu espainiarraren geldikeria, erabatekoa. Paktuari ez mugitzerako deia, agintariarena.

Paktuak bere funtzioa egoki bete du: urratsa eman duenari aurrebaldintza berriak ezarri dizkio eta ezetzaren erantzuleari babesa erabatekoa eskeini. Guzti hori, bere abiapuntuan bertan osatu zuen testoa bera berreskuratzea baino ez egirik. Ahalegin txikiarekin etekina ezin oparoagoa eskuratu nahi izan du. Hala ere, borondate oneko ustezko eskeintzak edo keinuak egin dituela diote hileroko nomina horren menpe dūten bozeramaile profesionalek.

Ez dagoena badagoen itxurakeriak gizaseme-alaben sufrikario errealekin lotuta dago. Itxaropenak eta irudikeriak salduaz, geldikerian instalaturik dagoen indarra babestu nahi izana ez da, beraz, dohaineko kontua. Baina operazio horren eraginkortasunari ETaren gaurko agiriak muga zehatzak ezarri dizkio. Argitasunez eta erantzunkizunez jokatzeko baino ez dena. Gobernu espainiarrak «gera politika errortik aldatzeko borondaterik ez duela» dio ETak. «Hala ere, Euskadi Ta Askatasunak, beti bezala, agerpen eta ekimen zehatzen arabera egungo gatazkari irtenbide zuzen eta demokratikoa emateko eginahaletan jarraituko du etsi gabe: ekainaren 24a baino lehen bezain luze eta zabal dago gure eskua zintzoki hartu eta sendo estutu nahi duenarentzat». Aukera beraz irekia dago. Tregua edo treguarik gabeko unetan, koiuntura edozein izanik ere, bere ekintzen norabide propioa duenak heltzeko presutasun bera erakutsi beharko du, gaurkotik aurreragoko egunetan zehar, iragan astean bezainbeste. Ezer ez dago itxirik. Dena da posible. Borondatea izan da eta egun ere horixe da kontuan. Nagusia bederen.

Komunikabideek sekulako eragina izan dute uler bolaren efektua osatzeko, nahaspiloan, kontuak agintzen dutenaren arabera bideratzeko. Mayor Oreja, astean

zeharreko operazio politikoaren zuzendari nagusia, modulaturaz joan da bere diskurtsoa, zuhurtzia baino itxikeriarik gabeko itxura salduaz. «Berehalakokeriarik gabe, itxikeriarik gabe». Halakotzat definitu nahi izan zuen Gobernu espainiarraren jokabidea.

Horretarako tresna: berriro ere presoak. Hurbilketa erabat murrizta, guztiz selektiboa, inolako keinu izaera ez zuena, nolahalako aukera baten islada gisa aurkeztu nahi izan du. Eguna, aurkezteko modua... Dena horri begirako marketing baten baitan diseinaturik eta gauzaturik. Madrilgo gobernuak ere berea jarri zuen eta Ajuria Enean osaturiko testua hitzez hitz asumitu egin zuen. Aldez aurretik negoziatua ez bailitzan. Hasierako jarreraren nolahalako aldaketaren itxura osatzeko jokaldia. Beste osagaia: barne gatazkarena, PNVk irekitako bidea, borondate eza-ren estalkirik eraginkorrenetakoa. «Badira egoera lehertarazi nahi duten sektoreak»

egoera. Etenaldia ETaren aldetik eman dela ahantziaziz edo, Gobernu espainiarraren aldetik antzeko neurriak martxan jartzeko inolako asmo edo borondaterik ez dagoelako estaltzeko.

Egibarrek igandean EUSKALDUNON EGUNKARIAN bertan atera zituen konklusioak honakoak ziren: elkarrizketaren defentsa, besteen arrazoiak aztertzea, euskal erabaki esparruari buruzko sakontze demokratikorako konpromezua (aintzat hartu eta errespetatu euskal herritarren gehiengoak adierazitakoa). Giza eskubideak defenditzeko jarrera tinkoa, diskurtso identitataria bestea gorrotatzearren gainean ez eraikitzea eta elkartasun, bakezaletasun eta tolerantzia baloreak bultzatzea. Norabide egokian doaz. Horien gauzatzeari begira inposaturiko ezintasunak identifikatu, izen propioaz izendatu, eta horien aurreko zereginetan konpromezu zehatzak asumitzearekin batera etortzekotan. Horrela den ala ez hurrengo egunetan

ikusiko da. Baina hitza herriari eman, Euskal Herriari, eta horretarako behar diren gutxienezko baldintza demokratikoak eta emaitzekiko konpromezu errealak asumitzearekin bat eginez gero, bide horretatik Ezker Abertzaleak urtetan zehar aurkitu dituen oztopo berberekin egingo du topo EBBko bozeramaileak. Baita bere alderdian bertan dituen oztopoekin ere.

Borondatea da osatu behar den prozesuaren lehengai nagusia. Lehena. Borondatea oztopoak altxatzeko gaitasuna duen aldeengan. Eta hori gabe, ez dago prozesua eraikiko duen injeniaririk. Elkarrizketaren mamiari baino estetikari erreparatzen ez badiogu bederen. Batzuk horri begira ari dira azken urteotan eta EBBren txalo gero eta agerikoagoak jasotzen dituzte. Beste batzuk, aldiz, konponbide elkarrizketarako borondate hori ez duenari ez izatearen karga arintzen edo kentzen ari dira lanean EBBtik bertatik. Bakoitzak bere zereginaren erantzule bilakatzen delarik. ■

PATRICIO CABRERA